

Slīteres nacionālā parka ceļveža veidošanas galvenie principi un pamatsoli

Ceļveža sagatavošanas galvenie principi:

1. Ceļvedī iekļautā informācija tika daudzkārt pārbaudīta dabā un „uz vietas”, tā bija aktuāla un atbilda konkrētā brīža situācijai;
2. Ceļvedī iekļautie aktīvā tūrisma maršruti tika izstrādāti ceļveža tapšanas gaitā un testēti dabā;
3. Ceļveža gatavošanas procesa visos etapos tika iesaistīti vietējie iedzīvotāji – uzņēmēji, dažādu pakalpojumi sniedzēji, nacionālā parka administrācija, pašvaldības, apkārtējo teritoriju TIC darbinieki, novadpētnieki, entuziasti, vietējie iedzīvotāji u.c.;
4. Ceļvedī liels uzsvars tika likts uz vietējiem pakalpojumiem (vietējās ekonomikas veicināšana) un vietējās produkcijas popularizēšanu. Ir liels praktiskās daļas īpatsvars, kas parasti netiek pievienots informācijas avotos par ĪADT/NATURA 2000 teritorijām (galvenais un vienīgais uzsvars parasti ir likts uz dabas vērtībām);
5. Ceļvedī netika iekļauta pārlietu zinātniska un ikdienas lietotājam „sarežģīta” informācija;
6. Informācija par ceļvedī aprakstītajiem objektiem, vietām un teritorijām pamatā balstās uz vietējo iedzīvotāju stāstiem, atmiņām, liecībām, vēsturiskajām fotogrāfijām u.c., tādējādi ienesot informatīvajā telpā jaunu, nevis daudzkārt no interneta resursiem un citiem ceļvežiem *copy – paste* informāciju;
7. Augstāk minētā iedzīvotāju sniegtā informācija ir digitalizēta un izmantojama arī turpmākajiem darbiem par šo teritoriju;
8. Ceļvedī tika iekļauti tikai tādi dabas objekti, kuru apmeklējums nenodara ļaunumu, vai netiek mazināta šo objektu vides kvalitāte (dabas un vides aizsardzības aspekts);
9. Autors iejutās ceļotāja lomā, izmantojot arī vietējos pakalpojumus, transportu. Tādējādi, ceļvedī ir atspoguļots skats no tūrista, nevis tikai ceļveža autora – viedokļa;
10. Augstāk minētie principi (vietējo iesaistīšana, ekonomisko aktivitāšu veicināšana, dabas resursu aizsardzība u.c.) atbilst ilgtspējīga tūrisma un ilgtspējīgas teritorijas attīstības pamatprincipiem.

Ceļveža sagatavošanas galvenie pamatsoli:

1. Iepriekšējās iestrādes

Ceļveža autors pirmoreiz ceļvedī aprakstīto teritoriju apsekoja 1988. gadā, kad tai vēl bija rezervāta statuss, bet piekrastei – pierobežas režīma statuss ar ierobežotu pieejamību. Līdz pat ceļveža sagatavošanas procesa uzsākšanai autors ir sekojis līdzi aktualitātēm minētajā teritorijā un vairākkārt tajā bijis arī pēc nacionālā parka statusa iegūšanas 2000. gadā. Tādējādi notikumu gaitai sekojis > 20 gadu laikā.

2. Ceļveža struktūras un satura izstrāde

Ceļveža satura (sk. arī tālāk – nr. 7.) izstrādē piedalījās viss LLTA „Lauku ceļotājs” kolektīvs. Saskaņā ar ceļveža saturu un nepieciešamo informāciju tika uzsākta regulāra ceļvedī ietvertu objektu un uzņēmēju apsekojums un to produktu testēšana.

3. Regulāri teritorijas apsekojumi

Ceļveža gatavošanas procesā (2009. – 2010. gadā) tika veikti regulāri (vismaz vienu reizi mēnesī, t.sk. ziemas mēnešos) teritorijas, tajā esošo objektu apsekojumi, kā arī vākta

informācija no vietējiem iedzīvotājiem (sk. augstāk). Tādējādi ceļveža veidotājiem bija objektīvs un aktuāls priekšstats par teritorijā notiekošo visa gada garumā.

4. Slīteres nacionālā parka administrācijas iesaiste

Slīteres nacionālā parka administrācija (Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība) tika iesaistīta vairākos ceļveža izstrādes etapos. Ar administrāciju tika saskaņots:

- Ceļveža saturs un koncepcija;
- Ceļvedī ietverto objektu saraksts;
- Ceļveža gatavošanas laikā izstrādātie aktīvā tūrisma maršruti;
- Ceļveža maketa versija, kurā tika iekļauti administrācijas labojumi, papildinājumi un priekšlikumi.

5. Vietējo uzņēmēju, TIC, novadpētnieku u.c. vietējo „spēlētāju” iesaiste

Tā izpaudās kā vietējo iedzīvotāju:

- Intervijas;
- Aptaujas;
- Piedāvāto vēsturisku dokumentu un fotogrāfiju skanēšana;
- Ar uzņēmējdarbību saistīto pakalpojumu testēšana;
- Iesaistīšana ceļvedī iekļauto aktīvā tūrisma maršrutu komentēšana un papildināšana;
- Iesaistīšana ceļveža maketa komentēšanā, kurās gaitā tika iegūti vērtīgi labojumi, papildinājumi un priekšlikumi.

Kopumā ceļveža sagatavošanas procesā tika iesaistīti ap 30 vietējie cilvēki, kas priekš attiecīgās teritorijas platības un iedzīvotāju nelielā blīvuma ir relatīvi liels īpatsvars.

6. Ceļveža maršrutu sagatavošana

Ceļvedī tika iekļauti tā sagatavošanas laikā izstrādāti aktīvā tūrisma maršruti, kas tika veidoti maksimāli iesaistot vietējos „spēlētājus” (sk. aktīvā tūrisma maršruta veidošanas 10 pamatsoļus aprakstā „Jaunu tūrisma produktu izveides process Slīteres nacionālajā parkā”).

7. Ceļveža satura sagatavošana

Ceļvedis ietvēra šādas daļas un tām atbilstošu saturu:

- **Kā nokļūt un kā labāk apceļot Slīteres nacionālo parku** – praktiski padomi par transportu, ceļiem, attālumiem, ceļošanas laika izvēli, utt.;
- **Interesanti dabas un vēstures fakti** – 3 sadaļas, kurās aprakstīti nozīmīgākie un interesantākie ar Kurzemes pussalu un Slīteres nacionālo parku saistītie dabas fakti un vēstures notikumi;
- **Informācija par to, ko drīkstam un ko nedrīkstam darīt**, atpūšoties nacionālajā parkā. Parasti tiek uzvērts, ko nedrīkst, nevis drīkst darīt šādās teritorijās, tādēļ šī nodaļa bija ļoti svarīga;
- **Interesanti notikumi Lībiešu krastā** – atsevišķa, lībiešu vēsturei (ar ko teritorija ir ļoti specifiska un atšķirīga) un kultūrai veltīta nodaļa, kurā ir interesanti, līdz šim citur nepublicēti fakti un stāsti;

- **Vērts redzēt un zināt** – > 100 interesantu dabas un kultūrvēstures vietu apraksti un foto. Skatāmās vietas sagrupētas pa nosacītām nacionālā parka daļām tādā secībā, kādā tās visērtāk apmeklēt. Ceļvedī netika iekļauti jutīgi biotopi, retu sugu atradnes u.c. objekti, kur pastiprināta tūristu plūsma varētu nodarīt kaitējumu dabas u.c. vērtībām;
- **Tūrisma maršruti** – 9 dažādi maršruti kājāmgājējiem, velobraucējiem, ūdenstūristiem, slēpotājiem, dzīvnieku un putnu vērotājiem un autoceļotājiem. Reālu produktu trūkums izdevumos par ĪADT/NATURA 2000 teritorijām ir bijusi līdz šim liela problēma;
- **Tūrisma objektu GPS koordinātas** – palīgs orientēšanās procesā tiem, kas izmanto modernas tehnoloģijas;
- **Ko vēl var darīt nacionālajā parkā** – informācija par pakalpojumiem, citām aktivitātēm;
- **Ikgadējie pasākumi** – regulāro pasākumu kalendārs ar norižu laikiem, kas īpaši svarīgs tiem, kas vēlas izmantot izglītojošus pasākumus;
- **Neaizmirsti ielikt ceļa somā!** Mantu saraksts, kas jāņem līdzi;
- **Šlīteres mazā skaidrojošā vārdnīca** – dažu ceļvedī lietoto svešvārdu un terminu skaidrojums;
- **Mazā lībiešu vārdnīca** – daži saziņai svarīgākie vārdi lībiešu valodā. Šis ir svarīgs ilgtspējības aspekts, jo valoda un kultūra ir viens no teritorijas ekotūrisma un ilgtspējīgas attīstības principiem;
- **Zaļie un praktiskie padomi** ikvienam nacionālā parka apmeklētājam, kā saudzīgi izturēties pret dabu un respektēt vietējos iedzīvotājus;
- **Pakalpojumi, servisi** – praktiska informācija par nacionālajā parkā un tuvākajā apkārtnē pieejamiem un ceļotājam nepieciešamiem pakalpojumiem, kā arī noderīga kontaktinformācija;
- **Slīteres nacionālā parka karte** – kvalitatīva (!) karte ar tajā iezīmētiem nodaļā „Vērts redzēt un zināt” aprakstītiem objektiem.

8. Ceļveža maketa saskaņošana

Pēc satura sagatavošanas, izstrādātais makets tika saskaņots ar Slīteres nacionālā parka administrāciju, pašvaldību un tās pārvaldībā esošo tūrisma informācijas centru, kā arī vietējo novadpētnieci un uzņēmēju – lībiešu tradīciju turpinātāju. Visi konstruktīvie priekšlikumi, labojumi un papildinājumi tika iestrādāti ceļveža saturā.